

Chovatel/farma: Jakub Placanda/
Rodinná farma Placandů
Zaměstnanci/pomocníci: rodina
Obec: Křenovice
Okres/kraj: České Budějovice/Jihočeský
Nadmořská výška: 420 m n. m.
Chované plemeno: masný simentál
Členem svazu: od roku 2003
V plemenných knihách: MS
Základní stádo: 38 matek
Plemenitba: inseminace i přirozená
Zemědělská půda: 225 ha (95 ha luk
a pastvin, 130 ha orné)
Způsob hospodaření: konvenční
WEB: www.farmaplacandu.cz

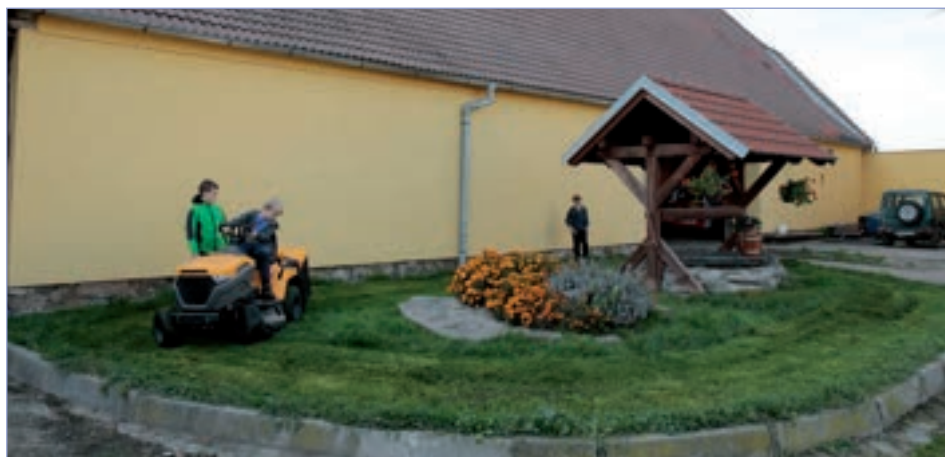
Lenka a Jakub Placandovi

Simentál z Křenovic aneb Rodinná farma Placandů

*Takový krásný podzimní den zalitý sluncem, které se odráží od spadlého listí a hladin jihočeských rybníků, k nenabažení se pohledem. K tomu modré nebe a překvapivě velmi teplé počasí, přitom je začátek listopadu. V Budějovicích by chtěl žít každý, včetně mě, před dvaceti lety. Přibližně v té době, kdy jsem po osmi letech opouštěla Jihočeskou univerzitu a nastupovala ke Svazu, se v Křenovicích u Dubného (od fakulty co by kamenem dohodil přes Branišovský les) proháněla na pastvinách první simentálská telata. Budějovice a jejich okolí jsou pro mě srdcovou záležitostí, a tak se na dnešní den opravdu těším, tím spíš, že mě čekají dva usměvaví mladí lidé, **Jakub a Lenka Placandovi**, kteří jsou dnes již ostřílenými chovateli a rodiči dvou rošťáků. Já si ale Kubu pamatuji ještě jako člena junior teamu, kde už ho ale vystřídal jeho syn Aleš a jak uvidíte, vkročil do tohoto sdružení velmi směle a úspěšně hned napoprvé. V průběhu povídání se k nám přidá také pan **Vladimír Placanda**, otec Jakuba, který už za svůj život v hospodaření nasbíral velké zkušenosti a je třetím do počtu členů, kteří se o chod **Rodinné farmy Placandových** starají. Tak si pojďme poslechnout jejich zajímavý příběh, jejich úspěchy, strasti a radosti všedního chovatelského života. Představuje se vám chov masného simentála z Křenovic, ale vždycky tomu tak nebylo...*

Sedíme v útulné jídelně obklopeni dřevem a všemožnými artefakty s tematikou skotu, vtipně mi přijde, že i prkénko na záchodě má patřičný dekor 😊. Výhled z okna za mými zády mluví za vše: rozlehlý uzavřený dvůr obklopený budovami, je vám na první pohled jasné, že tohle místo musí mít dlouhou a zajímavou historii, a tak se první otázka sama nabízí...

Kuba: Statek, na kterém hospodaří naše rodina, pochází ze 16. století. V místech, kde se dnes nachází náš rodinný dům, stávala tvrz a ta se postupně rozrůstala o hospodářské budovy. Z dostupných pramenů víme, že byl tehdy majetek v držení rytířského rodu Kunášů. Ti po třicetileté válce o usedlost přišli a postupně se zde vystříдалo několik menších šlechtických rodů, které usedlost nějakým způsobem získaly, až se nakonec dostala odkupem do majetku Schwarzenberků, kteří zde hospodařili nejdéle, nejlépe a dvůr přestavěli do podoby, v jaké ho

☐ Kluci musí na statku pomáhat, mají odmala na starost např. krmení králíků, sekání dvora a kolem statku ať už traktůrkem či křovinořezem. Také do školy chodí 1,5 km pěšky (foto: Pavla Vydrová)

vidíte dodnes. Stodola je už z 16. století, ale právě Schwarzenberkové opatřili původní celodřevěné a samonosné budově zdi. Celkově celý statek zvelebili a na tehdejší dobu zmodernizovali. Schwarzenberkům odebral majetek stát, stal se z něho takzvaný „zůstatkový statek“ a byl přeprodán lidem a právě k tomuto odkupu se dostal pradědeček z matčiny strany, který v té době hospodařil v Dubném

na mnohem menším statku. Hospodářství v Křenovicích za to v Dubném vyměnil, doplatil rozdíl a začal hospodařit na 34 hektarech, které k usedlosti patřily. Respektive hospodařil na 2/3 statku, protože neměl prostředky na nákup celého areálu, proto zbytek odkoupila rodina Žízlových, která se po sametové revoluci soudila o vydání majetku v restitucích a až když soudní spor vyhrála, tak jsme od nich

▣ Tři generace Placandových (zleva: Vladimír, Hana, Lenka, Jakub a Kluci Jakub a Aleš) (foto: archiv rodiny)

zbytek statku v roce 2006 odkoupili. Od tohoto roku je tedy celý statek ve vlastnictví naší rodiny.

Lenka: Další osud byl podobný jako u většiny vesnických statků. Děda hospodařil do roku 1953, pak zasáhl komunistický režim a statek mu byl vyvlastněn, i když ho do té doby celý splatil. Rodina měla být vystěhována, ale místní lidé se za ně postavili a sepsali petici, takže zde mohli nakonec zůstat, ale s tím, že děda Jakub se stal místním střediskovým vedoucím, mohl bydlet v jedné části statku, ale dle dochovaných listin za to platil nájemné (ve vlastním domě). Jeho otec a bratr byli označeni soudem vesnickými buřiči. Otce uvěznili a bratr skončil v uranových dolech. Cokoliv děda na statku opravil, byl za to popotahován a obviňován, přitom bez jeho péče by se dal po revoluci statek jen těžko zachránit, skončil by jako ruina. Doslova mu nedali pokoj, vše, co udělal, byl problém – předvolán byl i za

kácení a vysazování stromů u rybníčka. Na druhou stranu ho potřebovali, protože byl jeden z mála, který uměl skutečně hospodařit. Život mu ale znepríjemňovali, v tom jim nic nezabránilo. Díky bydlení na statku zabezpečil alespoň nejnnutnější opravy střech, ale i tak budovy postupně chátraly. Pradědeček se vrátil z vězení za dobré chování asi po dvou letech, ale neměl šanci se vrátit do normálního života a mohl pracovat jen jako vrátný v nedaleké pískovně v Boru. Neustálé udávání, výslechy, člověk si ani nedovede představit, jak se těm lidem muselo v té době těžce žít. Rozpadající se areál s obřím hnojištěm uprostřed dvora už jen dokresloval bezmoc a absurditu té doby.

Kuba: Zajímáme se o historii našeho statku a snažíme se získat co možná nejvíce nejpřesnějších informací od jeho založení do nedávné minulosti a občas tak narazíme na něco neočekávaného. Například jsme žili v domněnku, že byl statek majetkem naší rodiny od roku 1922 a tak jsme se připravovali na oslavu stoletého výročí v letošním roce. Chtěli jsme zjistit přesné datum převzetí statku, a tak jsme pátrali v katastru nemovitostí, kde se nám podařilo objevit směnnou smlouvu, která je ale paradoxně až z roku 1930, takže jsme museli oslavu o pár let odložit. Popravdě se nám trochu ulevilo, že máme na přípravu oslav ještě pár let času, bude to ale určitě velké ☺.

▣ Pohled na dvůr hospodářství z okna rodinného domu, na jehož místě stávala tvrz, v zadní části dvora je stodola, jejíž kořeny sahají až do 16. století (foto: archiv rodiny)

Tak hlubokou historii už známe, ale co ta současná, porevoluční, restart a znovuobnovení chodu hospodářství...

Kuba: O vrácení majetku v restitucích požádal strýc s mým tátou hned po revoluci. I když ten se „na grunt“ přiženil, protože odtud pochází moje maminka. Můj strýc – Milan Jungwirth – a můj otec – Vladimír Placanda – se rozhodli, že budou podnikat v zemědělství společně. Od té doby se na statku opět řádně hospodaří, budovy se postupně opravují, bývalý kravín byl přebudován na stáj pro prasata. Vzpomínám si, že už tenkrát byla rekonstrukce řešena úvěrem na jeden milion korun, což byla v té době nepředstavitelná částka a byly velké obavy, aby se mohlo řádně splácet. Chovu prasat se v té době ale dařilo, realizovala se za 40 Kč/kg v živém – což v té době představovalo velmi slušný příjem a tak půjčku skutečně splatili a statek se tak mohl pomalu rozvíjet dál.

▣ V základním stádě je aktuálně 38 matek (foto: Pavla Vydrová)

□ Historicky nejlépe hodnocený býk: Fénix z Křenovic PP (ISI 591) – nar. 20. 2. 2019 po Uman FM P (PMS 339) a Lucii z Křenovic ET V (hodnocen 86 b) (foto: archiv rodiny)

Dalším mezníkem byl rok 1996. Chov prasat byl už nedostačující, protože bylo potřeba využít také pastviny a louky, které k hospodářství náležely a tak se švagři připojili k dovozu jalovic z Kanady, které tehdy zajišťoval pan doktor Menhart ve spolupráci s panem Ing. Vráblíkem. Ze starého ruzyňského letiště jich přijelo dvanáct s tím, že jsme je nakoupili společně s paní Kučerovou a následně byly ustájeny na pozemcích na Šumavě v okolí Perneku. Od začátku se snažili plemenařit a podařilo se jim uchovnit pár plemenných býčků, kteří se v té době velmi dobře prodávali, protože byl po býcích velký hlad z důvodu rychlého rozvoje chovů bez tržní produkce mléka.

Kuba mi ukazuje pár barevných fotek formátu 9 x 13 z odchovny na Javorné a vzpomíná, jaký to byl pro ně svátek, když jel s otcem a strýcem ještě jako malý kluk na základní škole na přehlídku a výběry býků na tohle legendární místo. To se ještě býci ani nevodili, ale pouštěli se do arény na volno a pouze popoháněli.

Kuba: Pamatuji se také na svody býků, které probíhaly na louce v Brloze, na býky ze ZD Brloh nebo paní Kučerové z Jankova a dalších chovatelů, kteří začínali stejně jako my. Tenkrát hodně spolupracovali – můj táta, strýc Milan a paní Kučerová. Ze svých studentských let strávených na Zemědělské fakultě Jihočeské univerzity si vybavuji četné návštěvy chovu paní Kučerové, na kterém probíhaly odběry a následně laboratorní rozborů pro univerzitní projekt pod NAZV. Svět je malý. Nic netrvá věčně. Společně vydrželi švagři hospodařit do roku 2000 a pak se rozešli. Strýc si ponechal stádo

angusů a založil Ekofarmu Horní Chrástany, kde jeho rodina hospodaří dodnes. Před tím se páslo na Šumavě na pozemcích v okolí Perneku, ale do hospodaření bylo zainteresováno více lidí a to byl i důvod, proč se nakonec rozešli a každý šel svou cestou. My s tátou jsme zůstali na statku a znovu rozjeli chov prasat, který se mezi tím utlumil. No a opět jsme stáli před otázkou co s loukami a pastvinami. U hospodářství zůstalo tehdy 30 ha z toho 5 ha luk a zbytek orná půda a to bylo málo. Byl jsem v té době ještě na střední škole v Budějovicích, když jsme začali obcházet vlastníky a pronajímat a kupovat pozemky v okolí. Šlo to poměrně rychle, ale s ornou přibývaly i louky a pastviny a tak jsme se dlouho nerozhodovali a začali chovat hovězí dobytek.

Kuba vystudoval střední školu zemědělskou obor mechanizátor a doteď lituje toho, že nebylo možné jít na obor všeobecné zemědělství, které je možné studovat až na VŠ, protože ho vždy zajímalo zemědělství jako jeden celek. Lenka se se smíchem přiznává, že je zahradnice, která nemá doma jedinou kytku. Vybrala si tento obor, protože ač holka z vesnice (Chmelné, která je vzdálená jen pár kilometrů od Křenovic směrem k Lipnu), tak měli doma jen drobné zvířectvo a v patnácti, kdy bylo potřeba se rozhodnout, měla pocit, že by veterinární obor (o kterém sice snila) nezvládla, měla strach z pitev i z jatek a už jen ze samotného krájení masa na oběd. Dnes má na starost boudárnu a vše kolem masa, nemá problém s ničím a poradí si i s králičkem. Mladý pár se seznámil doslova na poslední chvíli, tedy v den, kdy měl Kuba poslední zvonění a Lenka jako studentka prvního ročníku pomáhala s partou spolužaček čtvrtákům přepočítávat tržbu z uplynulého dne, jak jinak než v hospůdce. Kromě lásky k zemědělství je oba od začátku spojují aktivity kolem dobrovolných hasičů.

Jistě vás napadne stejně jako mě, proč přešli z angusů na simentály...

Kuba: Mně se vždycky líbilo typické červenostrakaté zbarvení

□ Historické foto ze svodů v Brloze (zleva Jan Kopecký, Jakub Placanda a Karel Šeba) (foto: archiv rodiny)

krav, které do české krajiny prostě patří. A tak jsme si v roce 2003 přivezli prvních deset simentálek ze Statku Kašperské Hory. K nákupu se pojí historka, protože jsme nejdříve jeli na věhlasný chov pana Františka Koláře, jenže ten nebyl doma a tak jsme pokračovali do Kašperských hor. Tenkrát to byla velká škoda, protože tam byla možnost nakoupit jalovice s velmi zajímavým původem a vysokou kvalitou. Pan Kolář svůj život simentálům zasvětil a dodnes v původech jeho zvířata s přídomkem „Vodňanský“ rezonují. Chtěl jsem jít cestou čistokrevného chovu, bavilo mě to už u angusů, tak jsem se tomu chtěl věnovat i u simentálů. Ale chyběly mi zkušenosti, co se týká pohlídkání si původů a to se velmi rychle projevil.

Lenka: Na kartách zvířat, které vydává ČMSCH Hradištko, bylo uvedeno S100, ale už nás nenapadlo se pít po skutečném podílu krve, takže jsme nakonec bohužel zjistili, že z deseti nakoupených kusů máme tři skutečně čistokrevné zapsané v oddíle A plemenné knihy a zbytek byly 75% až 88% kříženky. To byl první a poslední nákup matek, pracovali jsme s tím, co jsme měli k dispozici a šli cestou inseminací a přenosu embryí. Další nemilé překvapení čekalo záhy, když jsme zjistili, že jedna ze tří uvedených jalovic nemá dělohu. Tak jsme v roce 2003 začínali na dvou čistokrevných matkách. A to jsme chtěli plemenařit ☺. Začal běh na dlouhou trať. Z počátku jsme ani neměli vlastního býka v přirozené plemenitbě, ale na doskok jsme si půjčovali anguse od chovatele ze sousední vesnice. Prvního plemenníka jsme si pořídili na odchovně

v Grygově. Dostali jsme tenkrát typ, že jsou tam pěkní býci za rozumné ceny, protože v té době se kvalitní simentalští býci prodávali za poměrně velké peníze. Býk byl průměrný, rohatý a typově odpovídal tomu, co jsme si mohli dovolit. Na druhou stranu byl velmi klidný a dobře se po něm krávy telily a ani původ nebyl tak špatný, jeho otec a děd se dlouho drželi v maternálním efektu na předních místech TOpek.

Lenka: Díky inseminacím a embryotransferům jsme se po devatenácti letech šlechtění dostali na aktuální stav 38 matek a 80 % stáda je zapsáno v oddíle A plemenné knihy masného simentála. Máme ještě ve stádě dcery původních krav, ale jen proto, že jsou to funkční matky, které mají stále chovu co dát. Ze začátku jsme si samozřejmě nemohli dovolit vyřazovat kvůli detailům, na které se už můžeme zaměřit dnes. Tenkrát byl jediný požadavek a to dostat se co nejdříve na S100 a byli jsme rádi za každou jalovičku, která se narodila a byla zdravá.

Dopolední čas se pomalu krátí a ke stolu přisedá otec Jakuba, pan Vladimír Placanda, třetí muž-keťár chovu v Křenovicích. Který k tématu hned přitakává s tím, že to byl od začátku běh na dlouhou trať a vše vybudovali z nuly jen soustavnou pílí a prací. Mladí manželé přikyvuji a vrací se k aktuálním číslům.

Lenka: V současné době je naším stropem 40 ks krav v základním stádě s tím, že se pohybujeme na úrovni kolem 35 až 38 ks. Pro tři lidi – děda, Kuba a já – je to práce až nad hlavu. Dovedu si představit, že jako zootechnik, který by k tomu již neměl na starost další činnosti, bych si pohlídala i větší stádo, ale když k tomu musíme zabezpečit i rostlinku a bourárnu, tak jsme na hranici svých možností dělat to poctivě a kvalitně.

Vladimír: Naším cílem je vše, co u nás vyrostе sami realizovat prodejem ze dvora. V prasatech je to občas trochu složitější, ale v hovězím se to daří na 100 %. Díky velké rezervě luk a pastvin nad potřeby stáda máme výhodu v tom, že i v době velkého sucha – a pamatu-

□ Lenka si na odchovu plemenných býků zakládá, za 19 let odchovali 63 plemenných býků (z toho 47 v OCH). Vpravo býk Cháron, který je zařazen v II. turnusu výběrů PB a Aleš se těší na jeho účast na NVHZ v Brně (foto: Pavla Vydrová)

jeme i rok, kdy jsme sklidili jeden balík z hektaru – si zpravidla dokážeme zajistit dostatečnou krmivovou základnu i se značnou rezervou. Snad nás nic nepřekvapí.

Lenka: Díky pozemkové reformě, která zde proběhla, se nám podařilo navýšit hektary na nějakých 225, přičemž kolem 80 ha je našich a zbytek máme v pronájmu. Druhou výhodou reformy byla možnost sjednotit pozemky v těsné blízkosti statku, čímž nám vznikl jeden velký pastevní areál, který se dělí na dvě části. Tím pádem máme celoročně stádo pod dohledem, což vnímáme jako velkou výhodu. Zimoviště je také hned u domu, jedná se o několik obloukových hal vedle sebe, které fungují jako přístřešky před nepřízní počasí i jako porodna. Fajn je i kamerový systém, díky kterému víme co se v zimovišti děje a není potřeba rušit stádo svou přítomností a zvědavostí.

Výhodou vybudovaného stáda je, že už se teď můžeme při selekci zaměřovat na detaily. Není naším cílem navyšovat počty krav, ale ponechat ve stádě jen to nejlepší a to třeba i s tvrdším důrazem na vemena a na povahu apod. Děláme to tak, aby byl dostatek jalovic na obnovu stáda, býčci do odchovu i dostatek masa pro naše zákazníky.

Placandovi mají zajištěnou i vlastní koncovku, kterou je výkrm a prodej masa ze dvora.

Najdete je i v mapě farem na milujuhovezi.cz, i když nové zákaznicky už rozhodně nehledají...

Vysněná bourárna funguje na statku v Křenovicích již čtvrtým rokem. Placandovi poráží zhruba dva kusy měsíčně, když se jedná o jalovice, tak 3–4 ks. Kromě prosince a velkých prázdnin. Uplatňují systém mokré zrání ve vakuu a tak ve chvíli, kdy je hovězí v balíčcích v chladáku a zraje, věnují se vepřovému. Kromě pár prasat ročně se snaží vše realizovat přes bourárnu – nic nejde překupníkům ani neprodávají na jatka s výjimkou vyřazených krav.

Lenka: Od začátku jsme se snažili zákazníky naučit na pro nás nejjednodušší cestu, aby si pro maso jezdili oni k nám. Jsme na všechno tři, takže si potřebujeme práci usnadňovat a kapacita na pokrytí rozvozu už prostě není. Funguje nám tzv. systém nekonečného poradníku (objednávek předem) stálých zákazníků a nové už nepřijímáme. Prodej masa probíhá formou tzv. rodinných balení o hmotnosti 10, 15 a 20 kg, která obsahují jednotlivé zavakuované balíčky/partie s etiketou o hmotnosti kolem 1 kg. Systém skládání balíčků je takový, aby v balení našel zákazník maso na veškeré možnosti kuchyňské úpravy a snažíme se o maximálně spravedlivé dělení. Něco ale přeci jen zbyde, takže máme další skupinu zákazníků, kteří si jezdí pro „zbytky“. Těm připravíme balení

□ Ve věku 24 měsíců mívají býci ve výkrmu kolem 11 metráků
(foto: Pavla Vydrová)

po 5–6 kg z toho co máme k dispozici. Třetí skupina zákazníků si bere třeba jen kosti nebo klišky apod. Organizačně je to tak, že na začátku měsíce odvezeme zvířata na jatka, domů přivezeme maso ve čtvrtích, rozbouráme a během doby, kdy maso zraje ve vakuu, tak rozdělují a připravím objednávky, následně rozešlu smsky a vyhlásím prodej, který bývá zpravidla v pátek odpoledne a v sobotu dopoledne. Klienti přijedou a přípravné balíčky si odvezou. Chodí i místní lidé a za to jsme moc rádi.

Kuba: Jsme zaměřeni spíše na rodiny s dětmi a cenu se snažíme držet takovou, aby si mohli naše maso dovolit koupit normální rodiny a vařit z něho omáčky a vše na co jsou zvyklí nebo co mají rádi. Jediné, co dáváme „bokem“, je svičková a flank steak, veverky a vnitřnosti a prodáváme je zvlášť. Balíček kostí je ale součástí základních balení vč. žeber na pečení či na polévku. Dodáváme také maso na dva až tři obědy měsíčně do jídelny školy a školky v Dubném, kdy jim ale samozřejmě nemůžeme nechat pouze zadní maso, takže jsme je naučili využívat také hrudí a krk. Náš řezník jim to krásně připraví a jsou spokojení. Pravidelně berou i na guláš, ale naučili se také na kosti na vývar, což je skvělé a berou každý měsíc 20 kg kostí (vč. žeber). Přitom aktivita přišla od nich, oslovili nás sami hned ze

začátku, až jsme měli strach, jestli to zvládneme, ale spolupráce funguje skvěle a je z toho oboustranná spokojenost.

Moje další otázka směřuje na využití kombinace vepřového a hovězího do výrobků, což se jistě nabízí...

Kuba: Uzeninu zatím pro veřejnost neděláme, i když by nás to bavilo, ale zatím pro to není prostor, ale do budoucna se tomu určitě nebráníme. Zatím si děláme salámy a klobásky pro sebe a pro rodinu. Problém je, že když do procesu zapojíme další lidi, budeme je muset zaplatit a to se bude muset zákonitě promítnout v cenách výrobků, zatím si kromě služeb dvou řezníků, kteří nám maso rozbourají, vše doděláme svépomocí.

Lenka: Uvažujeme také o vybudování vlastní porážky. Prostor v jedné nevyužívané části statku by na to byl. Poráželo by se hovězí i vepřové a to i ze starších vyřazených zvířat (krav i prasnic), která by se díky výraznější chuti výborně hodila právě do výrobků. Kam se ještě posunout je, ale musíme myslet také na to, aby se to zvládlo, tak uvidíme co jednou naši kluci, jestli budou s námi pokračovat a bude pak prostor rozvíjet hospodářství ještě i tímto směrem nebo i jinak. Udržení kvality je u nás na prvním místě, takže se zatím v plánech brzdíme.

Vlastní porážka je tedy hudbou budoucnosti, kde se realizuje tento krok aktuálně a jak se maso připravuje...

Kuba: Hovězí porážíme v Čertyni u Koláře kousek od Krumlova, jsou to malá soukromá jatka a jsme se službami velmi spokojeni. Prasata se vozí do Albrechtic u Týna nad Vltavou a přivezeme si je domů klasicky v půlkách, ale pak už se s nimi pracuje podobně jako s hovězím. Respektive máme tři varianty prodeje masa: buď si klient vezme celou půlku, nebo půlku vykostěnou a rozebranou na jednotlivé partie, nebo si vybere variantu jednotlivých vakuovaných balíčků jako se dělají u hovězího a díky tomu se nám klientela rozšířila i o ty zákazníky, kteří by si nezpracovanou půlku nevzali. Prodej se tak rozvrstvil i do delšího období.

Lenka: Vepřové se zpravidla prodává do konce května. Balíčkování je pracnější varianta, ale díky tomu se daří chov prasat udržet, i když už to bylo jeden čas likvidační. Takhle máme svou cenu, která nám vyhovuje, akceptují ji bez problémů i naši zákazníci, tak jsou obě strany spokojené a nám se chov prasat daří udržet. Ani v době kovidu a karantén jsme neměli s odběrem masa problém, asi tím jak rodiny více vařily a nedáváme maso do restaurací, tak se nám objem nesnížil. Spíše naopak. Strašákem bylo jen to, abychom se sami nenakazili, nebyli v karanténách nebo nemocní tak, že bychom nemohli prodej zabezpečit. Snad už budeme jen vzpomínat na dobu, kdy se nechávalo maso pro klienta za branou, a platba probíhala na účet. Není nad osobní kontakt.

Ceny se snažíme držet, i když zdražování energií se samozřejmě na ceně bude muset asi

□ Výborný oběd: steaky z lopatkového plátku v podání Jakuba Placandy
(foto: Pavla Vydrová)

ještě projevít, ale snad ne tak výrazně, aby to naše klienty odradilo. Máme strach z toho, že když ceny přestřelíme, tak o klienty přijdeme a oni si raději nakoupí levnější v Budějovicích v supermarketech. Méně je někdy prostě více. Nevím, jakou mají zkušenost ostatní chovatelé, ale už teď cítíme, že někteří lidé brzdí, že berou méně masa než v minulosti, nebo si to více rozkládají do průběhu roku.

Oba manželé se shodují se na tom, že je potřeba se zákazníky komunikovat, což se také děje mnohem více, když přijedou na farmu, než při závozu, kde není na klienty tolik času. Uvědomují si, že mají výhodu téměř bezprostřední blízkosti Českých Budějovic. Ze začátku učili klienty naprosté základy práce s masem a připadali si jako kolovrátek, ale trpělivost se vyplatila a dnes už mají zákazníky z tohoto pohledu vzdělané a ve frontě na balíček se řeší už jen různé vychytávky a výměny osvědčených receptů. Zákazníci se často ptají i na samotný chod farmy, zajímají se o zvířata a život na farmě a tím má člověk možnost zemědělství propagovat, dělat osvětu a šířit dobré jméno.

Když narazíme na propagaci, otec Jakuba se hned přidá se svou troškou do mlýna a vyzdvihne další činnost s tím spojenou...

Vladimír: Kromě práce kolem farmy a v bourárně máme ještě další aktivity, například k nám

□ Prodej masa probíhá formou tzv. rodinných balení o hmotnosti 10, 15 a 20 kg, která obsahují jednotlivé zavakuované balíčky/partie s etiketou o hmotnosti kolem 1 kg (foto: Pavla Vydrová)

jezdí na exkurze školy a školky nebo i klienti centra Arpida, ve kterém pracuje moje paní (Arpida je denní stacionář pro osoby s tělesným a mentálním postižením). Návštěvy jsou ale občasné, protože je třeba věnovat se farmě a toto brát jen jako okrajovou záležitost, která sice člověka připraví o nějaký ten čas, ale ten je věnovaný dobré věci. Je smutné, když ani děti z vesnice nevědí, jak se dělá seno nebo co se skrývá za slůvkem žně.

A od vedlejších aktivit se vracíme k té hlavní, kterou je chov masného skotu a bavíme se o pasení a ustájení...

Kuba: Z těch 225 ha pozemků je 95 ha TTP. Pastvina za domem má celkovou rozlohu přes 32 hektarů rozdělených na půlku, zbytek

jsou louky. Takže rozloha jedné části pastviny je nějaký 16 ha s tím, že v době, kdy se na jedné půlce pase, tak se druhá sklídí senážováním, nechá obrůst a pak se stádo přežene. Záleží na tom, jaký je rok, vždy se to řeší dle aktuálního stavu, aby nebyla někde tráva příliš přerostlá. Napáječky na pastvinách jsou zásobeny z rybníčku, který je nedaleko zimoviště.

Lenka: Z počátku jsme měli zvířata celoročně venku a bez přístřešků, ale postupně jsme se dopracovali k vybudování zimoviště, respektive čtyř obloukových hal o rozměru 6 x 6 m vedle sebe opatřených výběhem. Do prostoru před zimoviště se umístí kruhy na balíky a tam se krmí a zastýlá slámou. Na nedalekém sloupu proti halám jsou umístěny kamery, díky nimž je stádo pod dohledem, což je praktické zejména v době telení. Na zimoviště se naskladňuje dle počasí, ale zpravidla v průběhu listopadu. Ve chvíli, kdy tam dáme první balíky krmení, se stádo samo z pastviny dobrovolně stáhne. V tomto prostoru jsou do konce března nebo dubna podle počasí. Když není příliš mokro, tak se pustí třeba na malou část pastviny za rybníčkem a následně se otevře celý prostor. V jednom z přístřešků se vždy vytvoří školka pro telata, kde se přikrmují a mají možnost odpočívat. V přístřešcích na hluboké podestýlce se zvířata telí i odpočívají, ale mo-

□ Vysněná bourárna funguje na statku v Křenovicích již čtvrtým rokem (foto: Pavla Vydrová)

□ Plemenný býk Dumas z Ležnice P (ISI 083) z chovu pana Bartoně (foto: Pavla Vydrová)

hou využívat i nastlanou plochu kolem krmiště, kde mají k dispozici i vodu.

Kuba: Dlouho jsme zvažovali výstavbu haly, zapojení se do dotačního programu, ale v našich podmínkách nám to přišlo neekonomické, protože jsme na rovině a pouze nějakých 420 m nad mořem, sníh už se zde téměř nevyskytuje a zimy jsou mírné.

Vladimír: Pořád si myslíme, že chov masného skotu by měl být zejména o ekonomice a náklady na odchov co nejnižší, aby se realizace vyplatila. Jediným produktem je tele, které tu naši dřinu „zaplatí“, takže investovat miliony by bylo fajn, ale krávy si na sebe musejí nejdříve vydělat. Zatím nám to dává smysl tak jak to je.

Lenka: Náklady na zimoviště minimální, přitom jsou zvířata díky nadstandartnímu nastýlání v čistotě a relativním suchu. Můžeme si to dovolit, protože slámy máme díky pěstování obilovin dostatek. Hluboká podestýlka se po zimní sezóně odklidí, prostor se vyčistí a vyvápni a je připraven na další sezónu. Tento systém odchovu se nám osvědčil také z pohledu zdraví a to jak matek, tak i telat. Zvířata mají možnost se sama rozhodnout, kde budou trávit den, jestli v hale nebo venku.

Nad plochou TTP převládají hektary využívané na pěstování (nejen) obilovin ke krmným i konzumním účelům...

Kuba: Na orné půdě pěstujeme na cca 55 ha ozimou pšenici v potravinářské kvalitě a daří se

nám. Vozíme ji do místního mlýna k Zátkům (*známá česká firma na výrobu těstovin pod značkou Zátkovy patřící pod společnost Europasta SE se sídlem v Boršově nad Vltavou*). Z krmného obilí děláme jarní pšenici a ozimý ječmen po cca 20ti hektarech. Obiloviny určené ke krmným účelům odvezme do další známé budějovické společnosti – Hansa, která vyrábí krmné směsi a u které máme tzv. krmný fond. Obilí nám uskladní a v případě potřeby si voláme, kterou směs potřebujeme a oni nám ji připraví a dovezou. Ať už se jedná o směs určenou pro výkrm býků nebo pro prasata – platíme pouze za přípravu směsi nikoli za obilí, které si dodáváme. Zatím nám tento systém naprosto vyhovuje, protože nepotřebujeme vlastní míchárenu ani sklad obilí. Ve stodole je pouze mezisklad, do kterého se ukládá sklizeň opravdu jen na velmi krátkou dobu a hned se odváží k Zátkům nebo k Hansům. Tedy kromě ovsa, kterého je pár tun a tak se vejde do našeho sila. Ten si mačkáme sami a přidáváme ho hlavně jalovicím. Prasatům se dává klasická krmná směs A1 a CDP, dobytek ve výkrmu dostává směs od Hansů ve složení pšenice, ječmen a minerální komponenty, dále seno senáž a lizy. Senáž máme buď jetelovou pro výkrm býků, pro krávy travní a seno se přidává všem kvůli sušině. Kukuřici ani řepku nepěstujeme – z podstaty ji nepotřebujeme. Pro někoho může být zajímavostí, že píci neřežeme (ani senáž ani seno)

a to z jednoho prostého důvodu, protože chceme, aby naše zvířata byla nucena přežvykovat a tím aby se podpořila aktivita bachorů tak jak je potřeba. Podle nás na to mají celý den, nemají nic jiného na práci, tak ať se zabaví. Jsou to přežvykavci, musí si poradit. I když víme, že teorie jsou různé a někdo s námi tento názor určitě sdílet nebude, ale nechceme z nich dělat prasata ☺.

Jetel pěstujeme také asi na 20ti ha, dále jsme zapojení v agroenvironmentálním programu na ochranu čejky chocholaté, kdy na 15ti hektarech vytvoříme speciální podmínky – sejeme speciální směs plodin do brázdy, obrost se nechá do 15. 11. a pak se může zaorat. Všechny louky a pastviny máme také v agroenvi z toho asi 20 ha nehnojených. Snažíme se i k půdě a přírodě chovat šetrně, což se nám daří díky kombinaci živočišné i rostlinné produkce. Máme dostatek statkových hnojiv na hnojení ploch. Hojně využíváme také meziplodiny, snažíme se půdu šetrřit a zúrodňovat. Nejsme v ekologii, ale k hospodaření přistupujeme rozumně, aby až jednou budeme hospodářství předávat dětem, nebylo za co se stydět.

Technika, management polí a problém zvaný „hodinové“ půdy...

Kuba: Co se týče techniky tak jsme soběstační s výjimkou vápnění a hnojení, na to si zveme službou firmu, protože na dva dni v roce mít vlastní rozmetadlo by bylo neekonomické. Každý rok vápníme 20 ha, kolem 30ti ha hnojíme hnojem. Jsme teda v oblasti jílovitohlinitých těžkých půd, kterým se říká „hodinové“, protože při její přípravě není času nazbyt, brázda velmi rychle osychá a pak už je těžké hroudy rozbít. Sice tady bylo zvykem orat na podzim, ale když půda oschla, velmi dlouho trvalo, než plodiny začaly vzcházet. Takže jsme se museli přizpůsobit aktuálnímu počasí, na podzim už jen kypříme speciálně zakoupenou technikou a hlubokou orbu jsme vypustili. Kypřením zachováme půdní vláhu a orá se jen pod jarní setí – pšenice a jetele. Proto je tady v okolí tolik

rybníků, protože jíl drží vodu a nepustí. Máme paradoxně raději sušší roky než mokré, protože na jílu se pak hospodaří velmi těžce. Je problém nejen s přípravou půdy, ale také se zajištěním žní. Koukáme často na krásně narostlé obilí, které ale nelze v nejvhodnější době sklídit.

Telí se pod kamerovým dohledem a směřováním na II. turnus...

Lenka: Porody máme pod palcem zejména díky kamerám. Zásadní je, že zvířata nerušíme, že je sledujeme online, a když je potřeba, tak se tam jdeme podívat nebo pomoci. Většinou se telí bez problémů, komplikace nastávají klasicky u dvojčat a u obrácených poloh. Pro mě je to popravdě docela stres, já to chci mít pod kontrolou a zároveň jim chci dát potřebný klid, ale špatně se mi odhaduje, kdy už je třeba zasáhnout a kdy to zvládnou sami. Hodně si vyčítám úhyny, když se to stane, neustále si přehrávám, co jsem měla udělat jinak. Neumím si říct, že jsem udělala všechno a oprostít se od toho. Kuba má v tomhle chladnější hlavu. Asi to moc řeším jako matka. Úhyny míváme max. tak 2-3 za rok. Většinou to ale vykompenzují dvojčata, která nemáme moc rádi, ale ztráty doplní.

Telení máme nastavené od půlky ledna do konce března, tak aby nám většina býků vycházela na zařazení do druhého turnusu odchovu plemenných býků. Ono

□ Čtyři obloukové haly s hlubokou podestýlkou slouží jako zimoviště, porodna a školka pro telata a jsou pod dohledem kamer (foto: Pavla Vydrová)

se to většinou trošku roztáhne, ale základ je v průběhu těchto měsíců. Nechceme telit dřív, jednak kvůli Vánocům, které chceme mít v klidu, ale také kvůli výkrmu. Na druhou stranu květnová a pozdější telata už jsou také špatně, už starší vrstevníky nikdy nedoženou.

Cestou pokroku aneb jak se stal Kuba inseminákem...

Kuba: Od začátku jsme kladli důraz na inseminace a dařilo se nám, protože jsme měli šikovného insemináčnického technika. Jednou mi přišel email od Ing. Davida Hrušky ze střední zemědělské školy v Lanškrouně s nabídkou insemináčnického kurzu a já se do něj přihlásil a absolvoval. Můj plán byl takový, že až bude chtít jednou náš inseminák skončit a odejít do důchodu, tak se od něj nechám zaučit a pak už si budu inseminovat sám. Kurz jsem měl hotový asi pět nebo šest let, ale neinseminoval jsem, plán

B byl stále v záloze. Jednoho dne jsme zjistili, že náš technik měl zdravotní problémy se srdcem, dostal zákaz inseminování a už nepřijede. A tak jsem si řekl, že to zkusím sám. Nakoupil jsem si veškeré potřebné vybavení a poslední tři roky se snažím inseminovat. Ale úspěchy bohužel nejsou takové, jak bych si přál. Technik měl úspěšnost přes padesát procent a třicetiletou praxí. Víím, že na těch našich pár kravách se to za měsíc v roce naučit nedá a zatím nemám dost zkušeností na to, abych to zvládl lépe. Dal jsem se ale do boje a nevzdám to, protože na druhou stranu nám vyhovuje, že si inseminujeme přesně v ten čas, kdy si myslíme, že je to nejvhodnější a ne podle toho, jestli má technik zrovna cestu kolem. Letos na jaře jsem inseminoval pod dohledem kamarádky, která je v tom zřejmější, tak uvidíme, jaká bude úspěšnost ☺.

Lenka: Inseminace je pro nás

□ Od samého začátku se klade důraz na inseminace (foto: Pavla Vydrová)

□ Dvanáctiletá kráva uš. č. 364 776 931 po kanadském Iroc Rocket (ZSI 401)
(foto: Pavla Vydrová)

zásadní, když nám jde o kvalitní plemenná zvířata. Tahle cesta je jednoznačný progres. Nejlepší krávy se proto stále snažíme inseminovat, ale v současné době nám převládají zvířata po přirozené plemenitbě ze zjevných důvodů ☺. Přitom si pečlivě píšeme průběhy inseminací, pro porovnání, ale příroda je v tomto ohledu nevyzpytatelná, protože kolikrát z našeho pohledu beznadějně případy a zrovna se to povede.

Odchov u chovatele aneb další osudová náhoda...

Placandovi se zaměřili na odchov plemenných býků u chovatele. Každoročně jich z farmy odchází 6 – 8 a kupci se k nim rádi a pravidelně vrací, protože vědí, že zde pořídí klidná a vyrovnaná zvířata, což je zejména pro menší rodinné farmy s malými dětmi velmi zásadní. Dle vlastních slov majitelů je možné se v takto malém objemu věnovat zvířatům téměř individuálně, zajistit každodenní kontakt a tak ovlivnit pozitivně jejich chování. Ale tomu, proč se dnes výhradně věnují odchovu u chovatele, dospěli také náhodou...

Kuba: Velmi podobně, jako jsme spadli neplánovaně do inseminace, jsme spadli i do odchovu plemenných býčků u chovatele. Byli jsme zvyklí dávat všechny naše býky na odchovny, až se nám jednou – v roce 2013 – stalo, že na nás Martina Kopáčková, která

tehdy ještě pracovala u Jihočeského chovatele, zapoměla s odvozem býka do třetího turnusu na odchovnu. Do té doby pro nás bylo nepředstavitelné odchovávat býky doma, ale když tu zůstal, tak co s ním? Martina nám sama nadhodila, ať to zkusíme doma. Já jsem se bránil, že nemáme žádné zkušenosti, ale ona se nám sama nabídla, že nám pomůže. Na tomhle příkladu se nám potvrdilo, že vše špatné je k něčemu dobré.

Lenka: No a tak jsme zjistili, že se nám to vlastně líbí, že je máme doma více pod kontrolou, máme na ně větší vliv a můžeme si je připravit nadstandardně. Ještě jsme pak jednou dali nejlepšího býka na odchovnu, protože jsme si říkali, že by se tento způsob srovnání neměl úplně zatracovat a že nás to alespoň donutí někam vyjet, ale pak jsme stejně sklouzli zpět k – z našeho pohledu – jednoduššímu systému, odchovu u chovatele, a vše se tak odehrává pod naší taktovkou. To co neprojde jako plemenné, tak se dokrmí a realizuje přes bourárnu, je to jednoduché a funguje nám to skvěle. Tím ale vůbec nechceme zpochybňovat systém odchoven, je potřeba být vidět a být viděn, ale pro nás je aktuální cestou zviditelnění se přes účast na výstavách. Když chovatelé vidí, že někdo přiveze pěkné zvíře, dobře připravené a předvedené, tak to (nejen) rodinné farmě udělá velmi dobré jméno. Na odchovných je

z našeho pohledu moc faktorů, které nemůžeme ovlivnit. Klientelu na plemenné býky máme vybudovanou, zejména se jedná o chovy na Šumavě a rodinné farmy, které se k nám pravidelně vrací.

Vše směřujeme na druhý turnus, který nám vyhovuje nejvíce, a do třetího přihlašujeme pouze hodně kvalitní zvířata. Trošku nás mrzí jen to, že většina našich býků končí v komerčních chovech a ne v plemenařicích, čímž nemáme silnější zpětnou vazbu, protože když není chov zapojen do kontroly užitkovosti, tak o možnost srovnání s populací přicházíme.

Lenka si na odchovu býků zakládá, má všechny kluky ráda pod dohledem, vlastně doslova všechny ☺. Když si shrneme v číslech, tak za 19 let chovu masného simentála odchovali 63 plemenných býků, z toho 47 v odchovu u chovatele.

Embryotransfer a Máňa matka pluku...

Lenka: Z počátku jsme na rozšíření stáda poměrně hodně využívali také embryotransfer ve spolupráci s Ing. Davidem Hruškou. To byla šance zajistit si co nejlepší matky. Zakladatelkou chovu, která se využívala na ET nejvíce, byla naše Máňa, to byla jedna ze dvou čistokrevných krav z Kašperských hor. Máňa byla výjimečné zvíře, kterému patří naše velké díky.

Kuba: Byla výjimečná ve všech směrech, nejen že dávala kvalitní potomky, ale byla také vůdčí osobností celého stáda, byla klidná, rozvážná, když se zavolalo tak přišla, když někde nějaké zvíře jančilo nebo se zapomnělo, tak ona pro něj došla a přivedla ho, bedlivě si držela své stádo pohromadě. Opravdu neskutečná. Velmi dobře nám u ní fungovala kombinace s inseminačním „Unitem“ (HEDETOFT UNITED P, ZSI 400) z Dánska. Velkou devízou zvířat po „Unitovi“ byl růst potomků, jak býků ve výkrmu tak v odchovu i jalovic. Touhle kombinací máme hodně zasažené stádo.

Lenka: Další zajímavou várku embryí se nám podařilo získat ve spolupráci s Ing. Pavlem Kozákem

Máňa: 15 let (*31. 1. 2003 – +9. 1. 2018), 13 telat (6 jalovic z toho bylo 5 chovných), 7 býků a všichni uznáni jako plemenní. Díky jejímu využití jako dárkyně embryí přišlo na svět dalších 6 telat (4 chovné jalovice a 2 plemenní býci). Máňu nedokázali dát na jatka, takže se domluvili s doktorem na uspání, což byla forma poděkování za její odvedenou práci. Hodně je naučila a byla doslova členem rodiny. Najdete ji na celé řadě rodinných fotografií, vč. těch svatebních. V obýváku má své čestné místo na velkém obraze a je tak stále se svou rodinou. Na takové zvíře se nezapomíná a jen těžko ho nějaké další nahradí.

□ Matka pluku Máňa: žila 15 let, odchovala 13 telat (6 jalovic z toho bylo 5 chovných), 7 býků a všichni uznáni jako plemenní. Jako dárkyně embryí dala ještě 6 telat (4 chovné jalovice a 2 plemenné býky) (foto: archiv rodiny)

po kanadském Rocketovi (IROC ROCKET 57K V, ZSI 401) a tuto kombinaci máme ve stádě také dodneška, jsou to dlouhověké a chodivé matky. Po Unitovi například přerůstají paznehty a zvířata nejsou díky vyšším hmotnostem tak chodivá, ale Kanadanky jsou z tohoto pohledu absolutně bezúdržbové a korekce paznehtů se u nich dělá velmi sporadicky. Také mají skvělá vemena, která drží nahoře a netíhnou ke svěšení a „pytlovatění“ až do pozdního věku.

Býci v přirozené plemenitbě...

Lenka: Dnešní úroveň plemenných býků je úplně někde jinde než v době, kdy jsme začínali. Populace se neskutečně zvedla. Chovatelů, kteří by měli býky hodnocené na úrovni kolem 80ti bodů bylo jako šafránu (např. pak Kolář). Na takové býky jsme ale tehdy finančně nedosáhli, to si musíme přiznat. Pro nás byla důležitá nepřibuznost, aby mohl na všechny naše plemence v případě, že nevyjde inseminace. Býky si vybíráme dopředu a je nám jedno jestli jsou z odchovny nebo od chovatele, ale musí nám pasovat na stádo. Je skvělé, že je možnost otevřít si online katalogy a v klidu si doma býky projít a podívat se kde co stojí a pak už vyrazit za konkrétním cílem. Prvního (rohatého) býka do přiro-

zené plemenitby jsme měli z odchovny z Grygova. Jak už jsme zmiňovali na začátku, to jsme byli rádi, že jsme koupili nějakého cenově dostupného. Dalšího jsme měli z chovu pana Ing. Pavla Moulise z Milínova a ten už byl o třídu lepší. Naším třetím býkem byl Dumas z Ležnice P od pana Bartoně (ISI 083) a u toho jsme se už dívali na rámec, protože máme poměrně velké matky a chtěli jsme se vrátit k rámcově menším zvířatům s důrazem na šířky, hloubky a osvalení – takový ten irský typ. Aktuálně máme nového – geneticky bezrohého – býka, které jsme koupili od Vládi Chytky (Hakoom Agrochyt PP – ISM 236), toho jsme si vydražili na OPB Osík a je po irském Kaboomovi (FEARNA KABOOM ET P* – ISI 620) a Deciderovi ze strany matky (DELFOR DECIDER 12 R – ZMS 275). Hakoom je na naše stádo absolutně nepřibuzný a slibujeme si od něj, že nám zajistí menší rámce, větší hloubky a šířky a posune nás zase trochu jiným směrem.

Máme rádi rohaté maso...

Nejsme úplně zastánci čistě bezrohého chovu a selekce na homozygoty. My bychom nejraději nešli touto cestou vůbec, ale zákazníci si žádají bezrohá zvířata, takže jsme se museli přizpůsobit trhu. Udělali jsme to tak, že jsme

si otestovali nejkvalitnější matky na bezrohost a na homozygotní krávy používáme rohaté býky. Pouštěli jsme např. irského Delboye (DERMOTSTOWN DELBOY ET R – ISI 614), úžasná genetika, ale pak přijedou zákazníci prohlédnout si plemenné býčky a koukají se na to, aby hlavně nebyli rohatí, a nespokojí se ani s vakly a i když máme laboratorně potvrzenou bezrohost, jak vidí jen náznak rohu, už dávají od býka ruce pryč a nedají si to vysvětlit. Teď tam máme dva krásně osvalené rohaté býčky nechané ve výkrmu, kde se nám nakonec zaplatí lépe, než když je prodáme kupcům pod cenou díky rohatosti (a ani by nebyla jistota, že se kupci vůbec najdou).

Kuba: Pokud by se povedlo opravdu výjimečné zvíře se zajímavým původem, tak by pak šly asi i rohy stranou, ale ta pravděpodobnost není velká a jistota žádná. Prodej takového zvířete se povede jednou za čas chovatelům, kteří mají výbornou genetiku, štěstí a dobré jméno. V dnešní době je těžké narazit na chovatele, kteří hledají do stáda býka a je jim jedno, jestli je rohatý nebo bezrohý a už vůbec ne malým rodinným farmám. Naše cesta je ale jasná, udržet maso využitím bezrohých matek a rohatých býků.

Výkrm se nám díky nastaveným

□ Stádo se pase celou sezónu na pastvině za statkem – v popředí Krása z Křenovic ET P (foto: Pavla Vydřová)

pravidlům využívání rohatých býků daří. Díky velkým rámcům se maso nabaluje o něco později, ale ve věku 24 měsíců mívají býci kolem 11 metrů. Jalovice se poráží v mladším věku, protože mají tendenci více zatučňovat.

Výčet inseminačních býků v tabulce a v textu není kompletní, Placandovi vyjmenovali jen ta nejzvučnější jména. Při výběru dávek sledují katalogy všech firem, nejsou orientovaní na jednu konkrétní, ale porovnávají si nabídky a sami si vybírají podle toho, co je pro ně v ten daný moment nejzajímavější.

Online katalogy býků nenahraditelným pomocníkem...

Kuba: Jak jsem už říkal, za online katalogy a jejich přehlednost a jednoduchou orientaci opravdu děkujeme, to nám hodně pomáhá a tím že se postupně přidávají další informace je stále jednodušší si zvíře umět představit a vědět co od něj pravděpodobně očekávat. Těšíme se na další zpřesnění, např. na genomické plemenné hodnoty, od těch si také slibujeme další posun ve výběru vhodných zvířat. Nás, jako chovatele, kteří se zaměřují na odchov doma, by potěšilo ještě dřívější zveřejňování termínů odchovu nejen na odchovnách, ale právě i na chovech. Chápeme, že není organizačně jednoduché to všechno skloubit a předem určit, ale pro naše kupce je termín dražby zásadní informací, kterou by chtěli znát co nejdříve.

Lenka: Jinak jsme ale s aktuálním systémem výběru býků u chovatelů velmi spokojeni, vše se zrychlilo, zjednodušilo, funguje to, za nás fajn. Výběry probíhají v době, kdy to našim kupcům

vyhovuje. Jen jak říká Kuba, ocenily by termíny v předstihu. Jsme také rádi za perfektní servis našeho inspektora, kterým je nyní Ing. Karel Šimák, je velmi vstřícný a má vysokou odbornost a znalosti.

Titul Farma roku 2019 (18. ročník soutěže)...

Placandovi jsou členy Asociace soukromého zemědělství, která každoročně titul Farmu roku a program Pestrá krajina vyhláší.

Kuba: Upřímně jsme se vůbec nechtěli do soutěže přihlašovat, pořád jsme si říkali, že do toho půjdeme, až budeme mít vše opravené tak, jak si představujeme, až budeme mít co ukázat a sami mít dobrý pocit z toho, že se máme čím pochlubit, ale tady ta práce kolem ještě pořád je. Jenže Honza Staněk, předseda naší regionální ASZ, nám řekl, že nás prostě přihlásí a na co prý pořád čekáme, že nikdy nebudeme mít vše hotové. Nakonec nás „donutil“ podepsat přihlášku.

Placandovi dál vzpomínali na to, jak přijela komise na dvůr v červenci a jak to chtěli mít všude hezké, tak ve třicetistupňovém horku řezali na cirkulárce dřevo a uklízeli. Děti k nadstandardnímu výkonu motivovali tím, že když se dostanou mezi nejlepších pět farem, tak se pojedou do pohádkové vesničky slovy „makat-makat a bude vesnička“. A pohádková vesnička skutečně byla, ale proběhla až letos o podzimních prázdninách, kvůli koronaviru.

Lenka: Do prvních pěti jsme postoupili a přijeli k nám s kamerou dělat rozhovory, to byla další meta. Vlastně až při samotném vyhlášení v Praze jsme se dozvěděli, že jsme vyhráli, do poslední chvíle jsme to netušili. Farmy netuší, které se přihlásily ani které nakonec postoupily mezi nejlepších pět. Až na místě je pětice představena formou medailonku. A pak už velké napětí. Byla to krásná společenská akce s krásným koncem pro nás a velkým zadostiučiněním. Přitom bychom byli šťastní i za to páté místo! No, a aby toho nebylo málo, tak nás hned další rok „natlačili“ do další soutěže, Pestré

□ V roce 2019 získali Placandovi titul Farma roku, který každoročně uděluje ASZ, rok poté také zlatou plaketu v rámci programu Pestrá krajina (foto: archiv rodiny)

krajiny, kde jsme získali zlatou plaketu. Oba úspěchy odstartovaly vlnu zájmu, na který jsme nebyli vůbec připravení. Televize, rádio, rozhovory, články, natáčení atd. Jsme obyčejní lidé, kteří mají rádi svůj klid a najednou byl ten klid totálně narušen a všechno jinak. Ustáli jsme to, ale bylo to opravdu náročné, i když krásné a rádi na to vzpomínáme.

Web je naše Achillova pata...

Lenka: Webové stránky jsou v provozu, ale bohužel nemáme čas je příliš aktualizovat. Vložíme tam informaci o tom, že máme v testu plemenné býky a kdy budou výběry, ale už nejsme schopní tam dát naše úspěchy a to je velká škoda. To asi jednou čeká na naše kluky, že se postarají o zviditelnění farmy touthle cestou. Ze začátku pro nás byly stránky důležité, protože jsme o sobě potřebovali dát vědět, bylo třeba oslovit zákazníky a chovatele, ale když se rozjel provoz bourárny a odchov u chovatele a klientela se rychle nahromadila, tak jsme zjistili, že pro nás není web v téhle fázi už tak životně důležitý. Přitom jsme hrdí na to, že se nám podařilo navázat na tradici předků, kteří tady neměli hospodaření vůbec lehké a jsme šťastní, že jsme získali titul farma roku a měli bychom se umět také pochlubit, tak snad na tom v dohledné době zapracujeme.

Vzájemná pomoc...

Lenka: Jezdí za námi často členové ASZ na takové malé exkurze, nebo jiní chovatelé inspirovat se např. bourárnou. Sami jsme to tak dělali, než jsme se do vybudování provozovny pustili. Byli jsme

např. v Rančicích u Milana Šebelky, rádi vzpomínáme na seminář pro členy Junior teamu na Mitrovském dvoře pod taktovkou Františka Kšány jr., to bylo velmi obohacující. Výuková CD z této akce jsme skutečně využívali, zejména v úplných začátcích, když jsme se všechno učili a sami tápali v dostupných informacích, kterých tenkrát tolik nebylo. Teď se zase snažíme pomáhat a radit my dalším chovatelům.

Kuba: Je skvělé, jak se malé bourárny rozmohly a je moc fajn, že i zemědělské školy otevírají vlastní bourárenské provozy a studenti tak mají možnost seznámit se i s tímto oborem, protože pro nás to byl nepopsaný list, nevěděli jsme o mase a jeho zpracování vůbec nic. Vzpomínáme také na svazové hovězí kuchařky, které měly velký úspěch. Bylo co nabídnout zákazníkům a zároveň to byl moc hezký a vkusný dárek. I web milujuhovezi.cz se všemi informacemi, které poskytuje je užitečným pomocníkem, na kterého můžeme naše zákazníky směřovat, a najdou tam vše, co kolem masa potřebují znát. Jsme rádi za každý posun, který u Svazu nastane a každý počín, který můžeme při své práci použít, usnadní nám život, rozhodování a směřování, ať už se to týká šlechtění a plemenařiny, nebo třeba i zpracování masa a dalších činností spojených s chovem masného skotu.

Výstavy, Lenky splněný sen...

Lenka: Ve výstavnictví budeme určitě rádi pokračovat. Ať už loňské Brno, které bylo naší premiérou, nebo letošní Lysá a Simmental show, to byla pro nás

□ NVHZ v Brně 2021 (2. místo v kategorii starších krav) – KRÁSA Z KŘENOVIC ET P, ušní číslo 529110931 CZ (kat. č. 168), dcera Máni (foto: Pavla Vydrová)

□ Simmental show v Lysé nad Labem 2022 (2. místo v kategorii krav) – ELI Z KŘENOVIC P, uš. č. 610471931 CZ (kat. číslo 61), dcera Krásky, vnučka Máni a matka Cháróna (to je rodina ☺) (foto: Pavla Vydrová)

velká zkušenost. Národní výstavu jsem si v podstatě vynutila a Kuba s tím moc tenkrát nesouhlasil, ale když viděl, že jsem to zvládla a dokonce přivezla pohár za 2. místo v kategorii krav, tak vzal výstavnictví na milost. No, a když se do přípravy na Lysou ještě zapojil syn Aleš a uspěl v mladší kategorii soutěže Junior teamu, tak to už celou rodinu přesvědčilo o tom, že je to správná cesta a velmi dobrá reklama pro farmu. Pohár, který si odvezla naše Eli za 2. místo v kategorii starších krav už byl jen třešničkou na dortu. Pro nás byla zásadní možnost srovnání zvířat s těmi nejlepšími v ČR – k nezaplacení. Pro mě je účast na výstavách splněným snem. Nepotřebujeme sady pohárů a výhry, ale budeme rádi, když se budeme mít s čím zúčastnit a zvládneme zajistit farmu tak, abychom si mohli dovolit na výstavu odjet. Musím ale přiznat, že když se něco zadaří, třeba jako Alešův velký úspěch, tak je to obrovská radost a zadostiučinění, obzvláště když víme, kolik času mladému býčkoví Chárónovi skutečně věnoval. Kluci za sebou měli několik měsíců příprav. Soutěž posunula Aleše ve více směrech, nejen obrovská zkušenost v předvádění a při přípravě a na výstavě, ale také ve vnímání zvířat o která se začal více zajímat, pomáhá nám vybírat ta nejlepší, dává jména býčkům, diskutuje a pracuje. Teď si přejeme jedině, aby mu to vydrželo.

Nejen Aleš, ale také jeho starší bratr Jakub, musí na farmě pomáhat. Aktuálně mají na starost králíky, sekání traktůrkem i křovinořezem na dvoře i v okolí statku a přísně se dbá také na školní režim. Rodiče je nešetří, chtějí, aby z nich vyrostli šikovní chlapi, kteří se budou umět postavit k práci. Celá rodina se také hrdě hlásí k místnímu Sboru dobrovolných hasičů a za zmínku stojí také pořádání různých akcí pro známé a kamarády, jako třeba rybářské závody na rybníčku za domem. Dnes už si mohou užívat, ale do nedávna měli hlavně hlavu plnou starostí, než se jim podařilo dát statek do takového stavu, aby si vysloužil titul Farma roku. Když si dnes prohlížejí fotky z doby rekonstrukcí, tak už si to vůbec nedovedou představit. Přitom se od navyšování hektarů, přes pořízení techniky, opravy areálu, vybudování bourárny vypracovali do stádia, kdy se mohou po 19ti

□ Aleš vyhrál Soutěž Junior Teamu na CH a MS v Lysé nad Labem v I. kategorii 7–14 se svým býčkem Chárónem z Křenovic P (katalog. č. 38) (foto: Pavla Vydrová)

□ Placandovi se svým stádem – vpravo dcera Máni po United P (ZSI 400) Krása z Křenovic ET P (z NVHZ v Brně 2021 si odvezla pohár za 2. místo v kategorii krav) (foto: Pavla Vydrová)

NVHZ v Brně 2021

2. místo v kategorii krav: KRÁSA Z KŘENOVIC ET P
– uš. č. 529110931CZ (kat. číslo 168)

Simmental show v Lysé nad Labem 2022

2. místo v kategorii starších krav: ELI Z KŘENOVIC P
– ušní číslo 610471931 CZ (kat. číslo 061)

Soutěž Juior Teamu – 1. místo v I. kategorii 7–14 let (5 účastníků):
Aleš Placanda (7 let) a vodil s kat. č. 38 Chárona s Křenovic P, který soutěžil v kategorii telat (syn Eli z Křenovic, která vyhrála II. místo v kat. st. krav, otcem Dumas z Ležnice P – ISI 083)

□ Ocenění z výstav (foto: Pavla Vydrová)

letech tvrdé práce věnovat plemenařině naplno a nebát se do ní investovat. Dříve jim šlo jen o to

naplňuje obě starší generace Placandů nadějí, že budou mít jednou pokračovatele a o to větší smysl jim dává snažení se o to, aby v budoucnu pokračovatelům předali co nejkvalitnější chov. To je silná motivace. Výkonná pracovní jednotka, tak ostatně Lenka sama nazvala sebe a manžela Kubu ve vztahu k jejich aktivitám, kdy ona je spíše skřivan a Kuba zase sova, čímž se krásně doplňují nejen v období telení. A výkonnou pracovní jednotkou, která mě velmi pobavila, bych ráda naše milé povídání zakončila. Nejen tím báječným steakiem z lopatkového plátku, který připravil otec rodiny ale také poděkováním, popřáním, aby jim ta jejich funkční jednotka dlouho vydržela zdravá, plná elánu a sil do dalších let. Mají toho ještě hodně před sebou, ale kdykoli se ohlédnou zpět, mohou na sebe být už teď všichni Placandovi hrdí, na to, co se jim za necelých 20 let podařilo společně vytvořit. Ráj pro zvířata, pro zákazníky i pro rodinu samotnou. Good luck

mít funkční matky, ze kterých vypadnou zdravá telata, ale teď už je to jiné. Také fakt, že začalo hospodaření bavit malého Aleše,

Text: Pavla Vydrová, Český svaz chovatelů masného skotu

Využití zahraničních inseminačních býků (v minulosti):

ZSI 160 – Iper V (využíván v začátcích chovu)
ZSI 400 – Hedetoft United P (jak v inseminaci tak v ET)
ZSI 401 – Iroc Rocket 57K V (osvědčil se v ET)

Využití tuzemských inseminačních býků:

ZSI 769 – Trast Vodňanský PP
ZSI 778 – Templář z Nové vody PP
ZMS 407 – Alis Ležnický PP
ZSI 817 – Ursus vom Uchtetal PP

Aktuální využití inseminačních býků:

ISI 138 – Coose Jericho P
ISI 936 – Wolfstar Kolisi 19 P
ISI 211 – Vingegaard Lucky Luke ET P
ISI 614 – Dermotstown Delboy ET R

V přirozené plemenitbě:

ISI 083 – Dumas z Ležnice P
ISM 236 – Hakoom Agrochyt PP

Více o býcích (i dalších zvířatech) se dle ušního čísla, jména či státního registru dozvíte na: www.db.cschms.cz

Informace uvedené v této reportáži nejsou oficiálními postoji ČSCHMS. Text reportáže vychází z osobních názorů chovatelů, jejím zveřejnění vždy předchází autorizace ze strany chovatele. ČSCHMS tyto informace bez cenzury publikuje, ačkoliv se vždy nemusí s uvedenými názory a postupy odborně ztotožňovat.